

Kalix kommun
kommun@kalix.se

2022-12-21

1 (21)

Dnr SI 2022:7242

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Töre
skola i Kalix kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning vid Töre skola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier *i hög utsträckning*, *i flera delar* eller *i låg utsträckning*. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna *i låg utsträckning* eller *i flera delar* anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna *i hög utsträckning* begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framtidsytande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Töre skola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr *i flera delar* skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tydliggör och utvecklar jämställdhetsarbetet genom att försäkra sig om att varje lärare och all personal verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar skolans undervisning och arbete.

Undervisning

Undervisningen främjar *i hög utsträckning* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar *i hög utsträckning* för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges *i flera delar* men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att lärare, i alla ämnen och årskurser, får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan bedöma elevernas kunskaper.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **7 augusti 2023** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån det identifierade utvecklingsområdet.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2022:7242) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Töre skola leder och styr *i flera delar* skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att rektorn systematiskt och löpande följer upp skolans resultat samt analyserar skillnader mellan klasser, årskurser och kön. Utifrån uppföljningen och analysen vidtar rektorn nödvändiga utvecklingsåtgärder samt beslutar om hur resurser ska fördelas för att möta de behov som finns på skolenheten. Rektorn leder en organisation där kunskapsöverföring, utveckling och lärande är i fokus och ger lärarna förutsättningar att utveckla sin undervisning genom en organiserad mötesstruktur. Vidare är skolans gemensamma arbets- och förhållningsätt tydliga och jämställdhetsuppdraget integreras i värdegrundsarbetet. Dock bedömer Skolinspektionen att jämställdhetsarbetet till viss del behöver tydliggöras och utvecklas.

Rektorn följer upp och analyserar resultat samt tar fram utvecklingsområden

Rektorn analyserar skolenhetens resultat tillsammans med lärare och elevhälsa, identifierar orsakerna bakom resultaten samt beslutar om vilka utvecklingsområden som ska prioriteras. Uppföljningen innefattar olika studieresultat, skillnader mellan klasser och ämnen samt skolans värdegrundsarbete, exempelvis kränkingsanmälningar eller hur eleverna svarar i skolans trivselenkät. Samtliga resultat följs upp utifrån kön.

Granskningen visar att rektorn har en god kännedom om nulägesbilden på skolan, genom att uppföljningen av resultaten görs systematiskt och löpande. Av inkommen dokumentation och intervjuer med rektor och lärare framgår att kunskapsresultaten i matematik och svenska följs upp vid en mitt-terminsbedömning. Där framgår var eleverna befinner sig i relation till kunskapskraven och det diskuteras vad lärarna kan göra för att eleverna ska nå målen. I slutet av terminen skriver lärarna omdömen och sätter betyg, vilket följs upp av rektorn och elevhälsan. I uppföljningen uppmärksammar rektorn eventuella könsmönster. Rektorn lyfter att flickorna presterar något högre, men att pojkars och flickors meritvärde utjämnats de senaste åren. Detta kan

enligt rektorn bero på att skolan arbetat aktivt med hälsofrämjande arbete; Hälsans big five¹ samt att skolans personal har ett gott ämnesöverskridande samarbete.

Officiell statistik från Skolverket visar att den genomsnittliga betygspoängen för årskurs 6 läsåret 2020/21 var något lägre än övriga skolor i Kalix kommun. Rektorn uppger att det delvis kan bero på att skolan är en transitskola med en stor andel nyanlända elever, och att skolan inte fullt ut lyckats med att kompensera för bryggan mellan elevernas modersmål och svenska. För att höja elevernas måluppfyllelse, även de som vistats kort tid i Sverige, har den tidigare rektorn valt att satsa på att utveckla lärarens kompetens inom området språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt SKUA², ett arbete som utvecklas fortlöpande. En annan identifierad problematik för att förklara det, i förhållande till övriga skolor i Kalix kommun, låga meritvärdet är enligt rektorn hög frånvaro hos eleverna. För att få bukt på denna problematik arbetar lärarna aktivt med elevhälsan. Elevhälsan uppger att elever med närvaroproblematik är ett nytt problem för skolan som är svårt att hantera. För att möta elever med hög frånvaro sker ett samarbete med hemmen, och även Barn- och ungdomspsykiatri är involverade för att stötta eleverna att komma till skolan.

Granskningen visar att undervisningen och värdegrundsarbetets genomförande följs upp och analyseras i olika former. Rektorn får en bild av hur undervisningen fungerar genom elevhälsoträffar och planerar framöver att göra regelbundna klassrumsbesök. Rektorn tar även del av lärarnas lektionsplaneringar via skolans lärplattform. I lärarnas medarbetarsamtal får lärarna utvärdera vad som fungerar bra och vad som behöver utvecklas i undervisningen. För att följa upp hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen får eleverna regelbundet fylla i elevenkäten "Min utvärdering". I den får eleverna besvara frågor om trivsel och trygghet på skolan, vilket ligger till grund för skolans likabehandlingsplan. Av inkommen dokumentation samt intervjuer med rek-

¹ Hälsans big five är ett begrepp som utvecklats vid Töre skola och är ramen för skolans verksamhet. I det ingår återhämtning, kost, rörelse, att lyckas, samt kärlek till sig själv och andra.

² SKUA är ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt där lärare och studiehandledare fokuserar på det språk som gör att elever i större utsträckning kan förstå och uttrycka ett visst ämnesinnehåll.

torn och lärarna framgår att det kontinuerligt görs trygghetsvandringar och kartläggningar av elevernas trygghet, metoder som även gör eleverna delaktiga i uppföljningsarbetet kring hur värdegrundsarbetet genomsyrar utbildningen.

Vidare fattar rektorn beslut om hur resurserna ska fördelas för att möta elevernas olika behov. Resursfördelningen hänger väl samman med den uppföljning och analys som genomförs, samt utifrån fortlöpande diskussioner med personalen. Mitt-termensbedömningen som nämndes ovan, syftar delvis till att sätta in stöd för eleverna där det behövs. Töre skola är en verksamhet i ständig förändring på grund av in- och utflyttning, vilket gör att rektorn snabbt kan behöva omfördela resurser. Exempelvis har arbetet med digitalisering fått stå tillbaka för att istället prioritera SKUA och för att arbeta med nyanländas lärande. Huvudmannen har, utifrån en socioekonomisk kompensationsmodell, valt att förstärka elevhälsan på Töre skola genom att utöka kurators och skolsköterskans tjänster. I intervjuer med lärare framkommer att den tidigare rektorn anställt resurspersonal i vissa klasser. Lärarna önskar dock mer resurser för specifika elever och mer kompetensutveckling, exempelvis skulle en lärare vilja gå läslýftet och en annan önskar inspiration till att stimulera elever till rörelse.

Skolinspektionen vill därför betona vikten av att fortsättningsvis involvera personal och elever för att få syn på styrkor och svagheter i skolans sätt att arbeta och vilka behov av utveckling som finns.

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet

Den nuvarande rektorn leder en ändamålsenlig organisation där kunskapsöverföring, utveckling och lärande står i centrum. Skolpersonalen har regelbundna möten där olika kompetenser tas tillvara, exempelvis arbetslagsmöten, elevhälsomöten och arbetsplatsmöten.

Skolan är organiserad i tre arbetslag; årskurs F–3, fritids och årskurs 4–6. Töre skola en hög lärarbehörighet, läsåret 2021/2022 var andelen lärare med lärarlegitimation 85 procent, jämfört med riket 71 procent. Rektorn ser den höga andelen legitimerade lärare som en stor styrka för skolenheten och tror att det beror på att skolan har ett gott rykte i kommunen, vilket gör att lärare aktivt söker sig till Töre skola. Vidare har skolan tillgång till en elevhälsa med olika kompetenser, som bland annat består av specialpedagog, skolsköterska och kurator. Elevhälsan arbetar både med elevärenden och förebyggande arbete på elev-, grupp- och organisationsnivå. Exempelvis arbetar elevhälsan med självstärkande arbete och något de kallar ”Hälsopepsi”; ett forum där eleverna får göra sin röst hörd kring hur de mår på skolan.

Vidare visar granskningen att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna, det framgår av intervjuer med rektorn, representanter för elevhälsan och lärarna. Det handlar till exempel om undervisningens lektionsstruktur, skolans ordningsregler och rutiner som rör kränkningar. Lärarna uppger att de arbetar aktivt med skolans gemensamma ledord; trygghet, ansvar och lärande, samt med ett anti-mobbingprogram som utvecklats vid Åbo universitet, vilket beskrivs mer under avsnittet Trygghet och studiero. Dock visar granskningen att introduktionen av nya lärare kan behöva utvecklas. Några lärare lyfter att introduktionen hittills inte varit så strukturerad. Visserligen får ny personal stöd och introduktion, men man får fråga sig fram och ”visa framfötterna” och det är inte alltid så lätt som ny, enligt en del lärare. Rektorn uppger att hen är väl medveten om att skolan, i framtiden kommer att ställas inför flera pensionsavgångar och planerar för att nyanställda och/eller obehöriga lärare ska få gå dubbelt med en ordinarie lärare, vilket Skolinspektionen ser positivt på.

Det finns vid Töre skola en tydlig mötesstruktur med innehåll som syftar till att utveckla undervisningen, dock efterlyser personalen fler tillfällen för kollegialt lärande. Samtidigt uppger lärarna att de har möjlighet att planera undervisningen tillsammans. Lärarna har god inblick i varandras klasser och det sker kollegiala utbyten. Arbetet med SKUA har varit högt prioriterat, vilket diskuterats både vid skolenhetens möten samt på träffar med lärare vid andra skolor i kommunen. Dock lyfter en del lärare en önskan om fler strukturerade pedagogiska träffar, exempelvis med andra lärare som undervisar inom samma ämnen, och fler möjligheter till att dela material mellan varandra då det mesta, i nuläget görs av läraren individuellt. De letar upp saker själva och vill inte belasta varandra i onödan, uttrycker några lärare. Utifrån vad lärarna framhåller betonar Skolinspektionen vikten av att rektorn fortsättningsvis behöver sätta samman olika forum för pedagogiska samtal med lärare som undervisar i samma ämnen. Om möjligt är det bra om dessa forum även innefattar lärare utanför skolenheten för att ge lärarna möjligheter att dela med sig av övningar, uppgifter och material.

Ett jämställdhetsarbete finns men behöver utvecklas

Granskningen visar att rektorn till viss del bedriver ett systematiskt jämställdhetsarbete. Rektorn uppmärksammar exempelvis könsmönster i uppföljningen av elevernas kunskapsresultat och anmälda fall av kränkande behandling. Vidare uppger rektorn att

jämställdhet är en del av skolans värdegrundsarbete, exempelvis inom antimobbing-programmet. Rektorn uppger även att skolan arbetat med filosofiska samtal³ för att eleverna ska våga uttrycka sig och respektera varandras åsikter, oavsett vem man är. Samstämmigt uppger all intervjuad personal att alla elever ska ha samma förutsättningar, och bli behandlade lika oavsett kön. Trots detta uppger lärarna att pojkar ofta tar för sig mer och att flickorna kan stå tillbaka i grupperna. Rektorn redovisar även, i sin kvalitetsrapport från 2021/2022, att pojkarna står för de flesta anmälda kränkningarna, vilket enligt rektorn mestadels skett på raster och vid något tillfälle i klassrum.

Det finns också skillnader i personalens beskrivningar av i vilken utsträckning det pågår ett uttalat och aktivt jämställdhetsarbete på skolan. Elevhälsan uttrycker att jämställdhetsperspektivet finns med i allt de gör på skolan, samtidigt som lärare uppger att jämställdhet sällan tas upp i undervisningen. Visserligen uppger lärarna att de tidigare arbetat med att motverka antiplugg-kulturen hos pojkar, men de har främst gått vidare med arbetet i de högre årskurserna. Utifrån den bild som lärare ger av skolans jämställdhetsarbete bedömer Skolinspektionen att skolans jämställdhetsarbete behöver tydliggöras och utvecklas.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att skolan *i flera delar* motsvarar kvalitetskriterierna inom området Rektorns ledarskap, men att utvecklingsområden finns.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tydliggör och utvecklar jämställdhetsarbetet genom att försäkra sig om att varje lärare och all personal verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar skolans undervisning och arbete.

Granskningen visar att rektorn till viss del bedriver ett medvetet och systematiskt jämställdhetsarbete, bland annat uppmärksammas könsmonster i uppföljningen av elever-

³ I ett filosofiskt samtal försöker man gemensamt besvara en viss fråga, genom att pröva olika idéer och presentera argument för och emot olika ståndpunkter. Frågan väljs tillsammans vid varje tillfälle.

nas kunskapsresultat. Jämställdhet ingår även som en del av skolans värdegrundsarbete och skolan har tidigare haft projekt som kan kopplas till jämställdhet. Trots detta finns det skillnader i personalens beskrivningar av i vilken utsträckning det pågår ett uttalat och aktivt jämställdhetsarbete på skolan. Samtidigt uppger rektorn att pojkar står för majoriteten av anmälda kränkningar.

Av läroplanen för grundskolan⁴ framgår bland annat att skolan aktivt ska verka för jämställdhet. Skolan ska gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar. I enlighet med grundläggande värden ska skolan också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Det framgår vidare att utbildningen ska utveckla elevernas förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmönster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.

Rektorn har ett särskilt ansvar för att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv. Enligt Skolverkets rekommendationer kring jämställdhet⁵ ska rektorn systematiskt och långsiktigt arbeta främjande och förebyggande tillsammans med personalen. Eleverna ska få möjlighet att vara delaktiga och medverka i arbetet.

Då rektorn på Töre skola är relativt ny i sin tjänst rekommenderas att rektorn tillsammans med sin personal, tar reda på vilken kunskap och kompetensutveckling inom jämställdhet lärarna tidigare fått samt hur lärarna för tillfället arbetar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar undervisningen. Detta för att identifiera kommande utvecklingsbehov och insatser för att på lång sikt säkerställa att alla lärare aktivt arbetar för att främja jämställdhet.

⁴ Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22).

⁵ [Leda jämställdhetsarbete - Skolverket](#)

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionens bedömer följande: Undervisningen främjar i *hög utsträckning* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att undervisningen genomgående är varierad med ett aktivt lärarstöd. Vidare följer undervisningen en tydlig struktur med många återkommande inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära och utvecklas. Motiveringen bygger också på att lärarna aktivt arbetar för att eleverna ska bibehålla sitt engagemang för lärandet genom att göra undervisningen rolig och intressant. Vidare anpassar lärarna undervisningens innehåll för att stimulera och utmana alla elever, och eleverna har möjlighet att visa sina kunskaper på olika sätt. Eleverna ges även möjlighet till delaktighet och inflytande genom att de får reflektera över sitt eget lärande och utvärdera undervisningen.

Varierad och stimulerande undervisning med ett aktivt lärarstöd

Undervisningen är genomgående varierad, stimulerande och eleverna ges ett aktivt lärarstöd. Granskningen visar att undervisningen består av flera olika arbetssätt exempelvis en variation av lärobokstext, filmvisning och diskussioner som följer ett logiskt flöde. Av intervjuer med elever samt observationer framgår att eleverna får arbeta med arbetsområden på varierade sätt. Det framkommer att lärarna arbetar aktivt med att ge eleverna möjligheten att arbeta enskilt, i par samt alla tillsammans. Även lektionsobservationerna synliggör att lärarna uppmuntrar till samarbete och gemensam reflektion, eleverna tränas i att ställa frågor, de får förklara hur de tänker och har goda möjligheter att diskutera tillsammans.

Vid Skolinspektionens klassrumsobservationer framgår att lärarna ger eleverna ett aktivt lärarstöd. Lärarna instruerar, ger beröm, hjälper till samt uppmuntrar eleverna att utmana sig själva. Vidare går lärarna runt och hjälper eleverna att förstå genom att förklara på olika sätt, lärarna ställer utmanande frågor, samt påminner eleverna om regler och turtagning. Vid intervjuer med lärare och elever framkommer att lärarna

brukar göra lektionerna intressanta genom bland annat lekar och spel, exempelvis nämns multiplikationsbingo och olika quiz för att eleverna ska bibehålla sitt engagemang. Timer är ett annat verktyg lärarna beskriver att de använder för att motivera eleverna och för att visa eleverna hur länge de ska arbeta med en uppgift.

Eleverna görs delaktiga och får utvärdera undervisningen

Granskningen visar att eleverna ges goda möjligheter till inflytande och delaktighet i undervisningen och Skolinspektionens observationer bekräftar att det är ett öppet och tillåtande klimat i klassrummet. Under en observerad lektion noteras exempelvis att eleverna vågar lyfta frågor och funderingar, som fångas upp av läraren och diskuteras i gruppen. Vidare finns det flera exempel i granskningen som visar att eleverna ges möjlighet att utvärdera undervisningen. Antingen i slutet av lektionen genom att eleverna får göra tumme upp/ner eller genom att eleverna berättar eller skriver ner hur de upplevt innehållet. Under en annan lektion får eleverna reflektera över hur samarbetet i gruppen fungerat. Det förekommer även att eleverna får skriva loggbok och göra utvärderingar i digitala formulär. När undervisningen planeras uppger lärarna att de tar in elevernas intressen och synpunkter. Exempelvis vävs elevernas intressen in i matteuppgifter.

En stimulerande och utmanande undervisning för alla elever

Granskningen visar att eleverna utmanas och stimuleras oavsett hur långt de kommit i sin kunskapsutveckling. I undervisningen har lärarna genomgående höga förväntningar på eleverna, vilket framkommer i elevintervjuerna och är synligt i klassrumsobservationerna, där lärarna under flera tillfällen uppmuntrar eleverna att utmana sig på svårare nivåer för att utmana sig själva.

Även om rektorn och lärarna lyfter att en av skolans utmaningar är att anpassa innehåll och arbetssätt till alla elevers olika behov visar granskningen att lärarna har flera strategier för att stimulera och utmana alla elever, både på individ- och gruppnivå. Lärarna uppger att vissa elever får arbeta mer med repetition medan andra elever får extra tydliga instruktioner, exempelvis i form av bildstöd. Lektionsobservationerna visar att anpassningar på gruppnivå görs med digital teknik, flexibel möblering, möjlighet till avskärmning samt regelbundna rörelsepauser för att nämna några exempel. Det framkommer även att lärarna kan få hjälp från elevhälsan med anpassningar. Då många elever på skolan vistats en kort tid i Sverige kan språket vara en svårighet, uppger rektorn och lärarna. För att hitta olika kommunikationsvägar med elever och vårdnadshavare som talar andra språk finns förberedelseklassens lärare till hjälp. För att elever som bor en kort tid i Sverige ska ha samma förutsättningar att lyckas i skolan arbetar

alla undervisande lärare med SKUA i klassrummen. SKUA-arbetet blir under granskningen exempelvis synligt vid en klassrumsobservation då läraren översätter ord ur en bok till en av elevernas hemspråk.

Sedan flera år tillbaka arbetar skolan även med att inkludera estetiska läroprocesser i undervisningen, elever har då möjligheten att uttrycka sina kunskaper på olika sätt. Lärarna berättar varmt om hur bildläraren engagerar sig och hur de "studiesvaga" eleverna har möjlighet att visa upp saker de skapat. Skolinspektionen ser ovan nämnda strategier som goda exempel på att alla elever, oavsett språk och förutsättningar kan delta i undervisningen.

Vidare arbetar lärarna medvetet med att undervisningens innehåll även ska utmana de elever som kommit långt fram i sin kunskapsutveckling. Bland annat har eleverna möjligheten att välja uppgifter och det finns extra uppgifter på en svårare nivå till elever som snabbt blir klara med de ordinarie uppgifterna. Både lärare och elever uppger att vissa läroböcker har olika svårighetsgrader.

Utifrån att rektorn och lärarna uppger att det är en ständig utmaning att anpassa undervisningen till alla elevers olika behov och förutsättningar vill Skolinspektionen framhålla vikten av att lärarna fortsätter det kollegiala samarbetet och dialogen med elevhälsan för att ge alla elever en stimulerande och utmanande undervisning, för såväl de som behöver mer stöd, såväl för elever som nått långt i sin kunskapsutveckling.

Målfokuserad och strukturerad undervisning

Undervisningen utgår från målen i läroplanen. Lärarna tydliggör syftet och målet med undervisningen för eleverna på flera olika sätt, och vid olika tidpunkter under lektionen. Inför nya arbetsmoment förklarar lärarna vad som är syftet med lektionernas arbetsmoment, och vad eleverna ska lära sig under kommande arbetspass. Ofta får eleverna ta del av kriterier för bedömning av kunskaper innan de startar ett nytt arbetsområde. Lärarna brukar även förklara vilken nytta eleverna kan ha av kunskaperna. Exempelvis berättar en lärare under en observerad lektion att eleverna ska bli bra på att lyssna på andra och träna på att förklara för andra hur de tänker. Skolinspektionen noterar vid några tillfällen att lärarna under tiden eleverna arbetar, påminner eleverna vad de tränar på.

Med intresseväckande inledningar, tydliga genomgångar, sammanhängande uppgifter samt tydliga avslut visar granskningen att undervisningen är strukturerad. Skolan har arbetat fram en gemensam lektionsstruktur vilket innehåller en introduktion eller samling, en genomgång och en tydlig avslutning. Introduktionen görs i helklass, och läraren

presenterar dagen med hjälp av visuellt stöd och hålltider. De olika ämnena är uppsatta på tavlan och om eleverna ska ha någon annan lärare än klassläraren står även det. I elevintervjuerna uppger eleverna att lärarna tydligt visar och förklarar vad lektionen ska innehålla. Hur lärarna väljer att avsluta lektionerna varierar dock. Vid de granskade tillfällena sammanfattar en del lärare undervisningens olika delar, medan andra lärare säger att det är dags att plocka ihop och gå på rast.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att undervisningen *i hög utsträckning* främjar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden. Skolinspektionen har därmed inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionens bedömer följande: Skolan arbetar *i hög utsträckning* för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att skolan har ett samlat arbete med att skapa trygghet och studiero för eleverna. Det medvetna arbetet görs både förebyggande, genom gemensamma förhållningssätt, strategier och aktiviteter samt åtgärdande utifrån olika kartläggningar av elevernas upplevelser. Undervisningen genomförs så att eleverna till stor del kan ägna sig åt sitt skolarbete utan att bli störda. Vidare finns det tydliga rutiner vid ordningsstörande och kränkande händelser.

Ett samlat trygghetsarbete

Granskningen visar att skolans trygghetsarbete görs på ett medvetet och samlat sätt, både när det gäller att skapa och upprätthålla en trygg miljö samt med att vidta trygghetsskapande åtgärder. Arbetet och de insatser som genomförs utgår från en kartläggning av nuläget, vilket elever och personal är mycket delaktiga i. Exempelvis får eleverna kontinuerligt svara på en trivselenkät; "Min utvärdering". Resultatet visar att eleverna på Töre skola är trygga och trivs, vilket även elevsvaren på Skolinspektionens

Skolenkät från 2022 indikerar⁶. Som tidigare nämnt har skolan även ett forum som kallas "Hälsopepsi"; där eleverna får göra sin röst hörd kring sitt mående på skolan. Vidare arbetar skolan med Husmodellen, vilket går ut på att elever och personal gör trygghetsvandringar och inventerar platser som upplevs otrygga av eleverna. Detta har bland annat resulterat i bättre lås till skolans toaletter samt att duschdraperier blivit uppsatta i omklädningsrummen.

Personalen på skolan är rastvärdar enligt ett rullande schema och rör sig under de observerade tillfällena nära eleverna på skolgården, samt är med och leker och spelar pingis. Eleverna uppger vid intervjuerna att de har mycket att göra på rasterna, bland annat ordnar personalen aktiviteter och lekar och eleverna tror att det bidrar till mindre mobbing. Vidare framgår av elever, lärare, elevhälsa och rektor att det finns gemensamma förhållningssätt och tydliga rutiner när otrevliga saker händer, exempelvis hur lärarna ska agera vid situationer som rör kränkningar. Rektorn framhåller att lärarna är bra på att anmäla kränkningar. I Töre skolas senaste kvalitetsrapport går det att utläsa att antalet kränkingsanmälningar stigit jämfört med tidigare år. Förklaringen till ökningen är enligt representanterna för elevhälsan, att personalen gör fler anmälningar numera.

För att skapa och upprätthålla en trygg skolmiljö arbetar skolan även förebyggande på olika sätt. Ett gott exempel på detta är att alla klasser avsätter tid varje vecka för att arbeta med ett antimobbingprogram. Eleverna berättar att de, vid dessa tillfällen kan få titta på filmer och bilder som handlar om att vara trygg/otrygg och att de får prata om mobbing. Elevhälsan berättar att personalen även brukar dramatisera trygghetsfrågor med hjälp av känslodockor. Vidare har skolan gemensamma ledord; trygghet, ansvar och hänsyn, och lärarna uppger att de brukar prata med eleverna om vad orden innebär.

Vidare framgår av intervjuer med elever och lärare att skolan organiserar samhörighetsaktiviteter och lekar där elever från olika årskurser får mötas under flera tillfällen.

⁶ Skolinspektionen genomför Skolenkäten som en del av granskningen av skolverksamheten i landet. Enkäten riktar sig till elever, föräldrar och pedagogisk personal och genomförs löpande med en tvåårsfrekvens för alla skolor. För alla frågor i enkäten beräknas ett snitt för referensgruppen. Skalan är 1–10 där ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning. Indexvärdet för trygghet på Töre skola ligger på 9,7 (jämfört med kommunen 8,8 och riket 8,5).

De äldre eleverna leder ibland aktiviteter för de yngre, exempelvis morgongympa. Eleverna umgås även spontant på rasterna, eftersom det är en liten skola och många känner varandra. Dock uppger elevhälsan att integrationen skulle kunna bli ännu bättre, de ser en tydlig uppdelning mellan svenskfödda och utrikesfödda elever. De flesta elever på skolan känner sig trygga, vilket indikerar att skolan har ett framgångsrikt trygghetsarbete, men utifrån det elevhälsan framhåller vill Skolinspektionen betona vikten av att skolan framöver fortsätter att genomföra sociala aktiviteter där eleverna får möjligheten att träffas och leka tillsammans.

Studiero genom förebyggande och åtgärdande arbete

Granskningen visar att skolan har ett samlat arbete med att skapa studiero. Vid flertalet av de observerade lektionerna arbetar eleverna utan att bli störda, med undantag av ett fåtal lektioner där några elever tappar fokus, vandrar runt i klassrummet och pratar om annat. När ordningen behöver återställas agerar personalen genom att exempelvis påminna om ljudnivån och hjälper eleverna att hitta tillbaka till skolarbetet, till exempel genom att sätta sig ner med eleverna en stund. Elever, lärare, rektor samt elevhälsa uppger samstämmigt att studieron generellt är bra på skolan, även om det ibland kan fungera sämre i vissa klassrum. Samtidigt vill flera poängtera vikten av att studiero inte per automatik innebär tystnad. Vissa inslag i undervisningen kräver att eleverna pratar och diskuterar med varandra, något som inte går att göra under tystnad. Även Skolenkäten från 2022 indikerar att studieron är god⁷, då framförallt elever vid Töre skola skattar högt i frågan.

Vidare skapar den gemensamma lektionsstrukturen som skolan arbetat fram förutsättningar för studiero. Strukturen innefattar bland annat, som tidigare nämnts, en välkomnande start på lektionen, tydliga instruktioner, en variation i uppgifterna samt anpassningar på individ- och gruppnivå. Att skolans arbete med studiero är framgångsrikt uppges även bero på att de flesta lärare arbetar med olika tecken och symboler, exempelvis rött/grönt/gult för att hjälpa eleverna att reglera sin ljudvolym. En annan framgångsfaktor uppges vara att skolan aktivt arbetar med gemensamma ordningsregler. I intervjuer med eleverna och elevhälsan framkommer att eleverna är delaktiga både i arbetet med skolans generella ordningsregler, bland annat genom elevrådet, samt

⁷ Skolenkäten 2022, elever årskurs 5: Indexvärdet för studiero på Töre skola ligger på 7,5 (jämfört med Kalix kommun; 6,1 och riket 5,6). Personal har skattat studieron med indexvärdet 7,5 (jämfört med Kalix kommun; 7,4 och riket 7,0).

med klassens egna trivselregler. Skolinspektionen ser att arbetet med att skapa studiero blivit framgångsrikt vid Töre skola och vill framhålla vikten av att fortsätta låta eleverna ha synpunkter på det förebyggande arbete skolan bedriver. Då elever är delaktiga blir det ofta enklare för elever att upprätthålla regler och ordning.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att skolan arbetar *i hög utsträckning* så att utbildningen präglas av trygghet och studiero. Skolinspektionen har därmed inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionens bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges *i flera delar*.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att rektorn kontinuerligt följer upp och analyserar lärarnas bedömningar av elevernas kunskaper och undersöker om det finns motiverade skillnader och avvikelser. För att ge lärarna förutsättningar för likvärdighet i sina omdömen och betyg används bedömningsstöd och det finns rutiner för sambedömning av de nationella proven med andra skolor. För att höja lärarnas kompetens inom området har rektorn även beslutat att bedömning ska ingå i det kommande utvecklingsarbetet. Granskningen visar dock att det än så länge saknas möjligheter för lärarna att diskutera bedömning och betygsättning i strukturerade forum.

Rektorn följer upp och analyserar bedömningar och betyg

Rektorn följer kontinuerligt upp och analyserar lärarnas bedömningar och betygsättning. Lärarna dokumenterar och bedömer elevernas kunskapsutveckling och detta följer rektorn upp mitt i terminen samt vid betygsättningen. Lärarnas bedömningar analyseras på grupp- och individnivå, och jämförs ur olika perspektiv, exempelvis avvikelser mellan klasser, ämnen och kön. Exempel på avvikelser som rektorn delger kring betygsättningen är att flickor generellt presterar något högre, att utlandsfödda elever generellt presterar lägre, samt att vissa ämnen har högre eller lägre genomsnittlig betygspoäng. Vidare framgår att rektorn söker efter orsakerna till avvikelserna. Rektorn uppger exempelvis att pojkars lägre resultat delvis kan bero på bristande motivation

hos eleverna. Under en lärarintervju framkommer ett behov av att ytterligare fördjupa analysen, exempelvis undersöka resultaten över en längre tid för att fånga upp mönster och skillnader. Skolinspektionen vill därför understryka vikten av att rektorn fortsätter att föra diskussioner med lärarna utifrån sina analyser för att få förklaringar till avvikelserna.

Lärarna ges till viss del förutsättningar för kvalitetssäkring av omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn, till viss del, arbetar för att lärarnas bedömningar och betyg är likvärdiga. Bedömning finns med som en del i det kommande utvecklingsarbetet och rektorn uppger att de, inom hela kommunen kommer att arbeta med att höja lärarnas bedömarkompetens, genom att de nästa termin ämnesvis kommer att prata om värdeorden i implementeringen av Lgr 22.

Lärarna uppger att de beaktar alla kunskaper och färdigheter som elever uppvisar när betygsättningen ska ske. För att stödja en rättvisande och likvärdig bedömning används Skolverkets bedömningsstöd samt nationella prov. Av intervjuer med lärarna och rektorn framgår att skolenheten har rutiner som bidrar till likvärdig bedömning av de nationella proven. Bedömningen av de nationella proven brukar göras tillsammans med andra skolor i kommunen, med undantag av de prov som genomförts under pandemin, då sambedömningarna fick pausas. Vid sambedömningen av de nationella proven avidentifieras och anonymiseras proven och en lärare på en annan skola gör rättningen.

Dock framgår av lärarintervjuerna att det generellt kan vara svårt att veta om bedömningarna de gör är rättvisa och likvärdiga då det i dagsläget finns få möjligheter till strukturerade bedömningsdiskussioner vid skolenheten. Visserligen har de alltid kollegor att vända sig till och få stöd av, men det finns få forum för bedömningsdiskussioner på skolenheten som inbegriper alla ämnen och årskurser.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att skolan *i flera delar* motsvarar kvalitetskriterierna inom området Bedömning och betygsättning, men att utvecklingsområden finns.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att lärare, i alla ämnen och årskurser, får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan bedöma elevernas kunskaper.

Granskningen visar att skolenheten har vissa rutiner som bidrar till likvärdig bedömning, exempelvis bedöms de nationella proven av lärare från andra skolenheter. Vidare planeras att kommunens skolor ska mötas i diskussioner kring implementeringen av Lgr 22. Dock visar granskningen att det i nuläget finns få strukturerade diskussionsforum kring bedömningsfrågor vid skolenheten.

Sambedömning är ett betydelsefullt redskap för ökad likvärdighet eftersom det bidrar till en gemensam syn på vad som ska bedömas och hur bedömningen ska gå till⁸. Att lärare har en samsyn kring de kunskaper som är väsentliga inom ett ämne är en utgångspunkt för ämnesdidaktiskt välgrundade val. För att ge lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sin betygsättning på olika sätt rekommenderar Skolinspektionen att rektorn skapar mötesplatser för kollegial diskussion, om möjligt med andra skolenheter. Sådana kollegiala diskussioner kan föras på ett mer allmänt plan eller fördjupas genom att diskutera specifika ämnen eller undervisningsmetoder. En framgångsfaktor när det gäller god sambedömning är att det finns en tydlig struktur, exempelvis fasta tider och en ledare som håller ihop diskussionerna, för att fördela talutrymmet och låta alla deltagare komma till tals⁹.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn skapar forum för bedömningsdiskussioner för alla ämnen och årskurser. Diskussionerna kan exempelvis handla om vilka skäl som kan finnas för att låta vissa underlag väga tyngre vid betygsättningen eller när undantagsbestämmelsen kan vara tillämplig. Lärarna kan belysa konkreta elevexempel som representerar en stor bredd av prestationer. Sådana diskussioner kan bidra till att lärarna utvecklar sin bedömarförmåga, sin förtrogenhet med kriterier för bedömning av kunskaper och främjar därmed en likvärdig och rättvis bedömning.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Robert Sondell.

I handläggningen av ärendet har utredarna Kajsa Wennberg (föredragande), Mattias Ryd och Eva Ahlman medverkat.

⁸ Skolverkets allmänna råd *Betyg och betygsättning*

⁹ Skolverket (2013) Stödmaterial, *Sambedömning i skolan – exempel och forskning*, s.15

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

Elva lektionsobservationer.

Två gruppintervjuer med elever.

Två gruppintervjuer med lärare.

En gruppintervju med skolans elevhälsa.

En intervju med rektor.

Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 16–17 november 2022. Besöket genomfördes av utredarna Kajsa Wennberg och Mattias Ryd.

Töre skola är en kommunal F–6 skola i Kalix kommun med cirka 100 elever. På grund av in- och utflyttning sker en ständig förändring av grupp sammansättningen på skolan. Läsåret 2021/2022 var andelen lärare med lärarlegitimation 85 procent. Skolan leds av en nyanställd rektor som arbetar 100 procent fördelat jämnt mellan två skolor. Inom skolans organisation finns även ett elevhälsoteam bestående av bland annat specialpedagog, skolsköterska och kurator.